

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę
z kodem*

EGZAMIN W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw zadań ma 19 stron (zadania 1–24).
Brak stron lub inne błędy zgłoś nauczycielowi.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
4. W arkuszu znajdują się różne typy zadań.
Do niektórych zadań są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna z nich jest poprawna. Wybierz ją i zaznacz znakiem **X**, np.:

A.   **X**.   C.   D.

5. W niektórych zadaniach zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe i zaznacz znakiem **X** wybraną odpowiedź, np.:

X	F
----------	---

    lub

X	N
----------	---

6. Pozostałe zadania wykonuj zgodnie z poleceniami.
7. Jeśli się pomylisz, otocz znak **X** kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:

A.

X

X.   D.

8. Pisząc odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsce opatrzone napisem **Brudnopis**. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

KWIECIEŃ 2013

**Czas pracy:
do 80 minut**

GH-H7-132

Ilustracja i mapa do zadania 1.

Źródło: [www.hellenica.de/\(...\)/Briefmarke/1964/pages/O1964_4.html](http://www.hellenica.de/(...)/Briefmarke/1964/pages/O1964_4.html)

Na podstawie: Daniel Dalet/d-maps.com

Zadanie 1. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Ilustracja dotyczy cywilizacji, która powstała na obszarze oznaczonym na mapie numerem

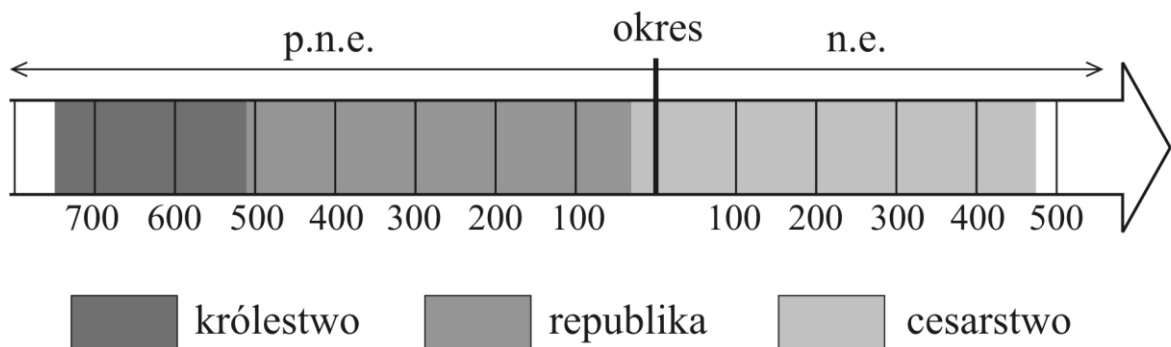
A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Taśma chronologiczna do zadania 2.

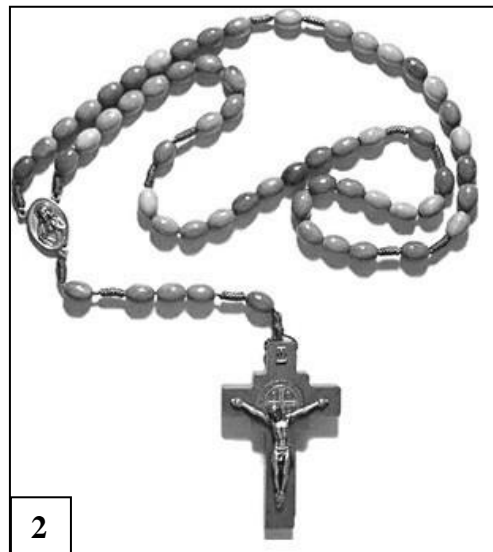
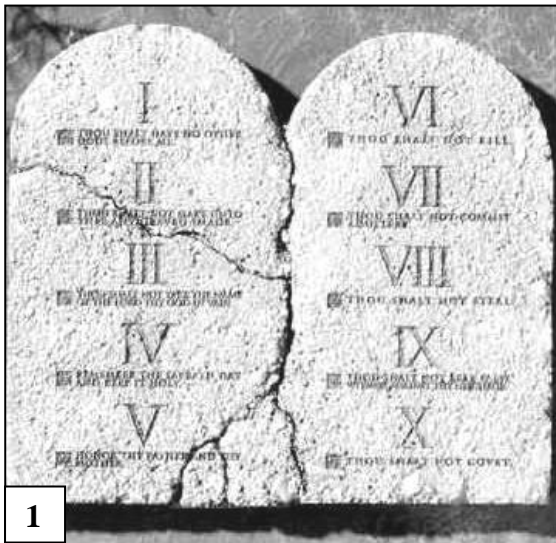

Zadanie 2. (0–1)

Zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

W VI w. p.n.e. w starożytnym Rzymie zaczęła się republika.	P	F
Jezus Chrystus urodził się w okresie, gdy Rzym był cesarstwem.	P	F

Ilustracje do zadania 3.

Źródła: <http://www.vismaya-maitreya.pl/dfgdfgergtret.jpg>
<http://www.vismaya-maitreya.pl/dsffgggrg.jpg>
[http://piotripawel.lodz.pl/files/\(...\).jpg](http://piotripawel.lodz.pl/files/(...).jpg)
[http://www.real-life-church.org/wordpress/wp-content/uploads/2011/07/13015\(...\).jpg](http://www.real-life-church.org/wordpress/wp-content/uploads/2011/07/13015(...).jpg)

Zadanie 3. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Ilustracje charakterystyczne dla judaizmu są oznaczone numerami

- A. 1 i 2.
- B. 1 i 3.
- C. 2 i 4.
- D. 3 i 4.

Tablica genealogiczna do zadania 4.

Na podstawie: J. Wyrozumski, *Historia Polski do roku 1505*, Warszawa 1989.

Zadanie 4. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

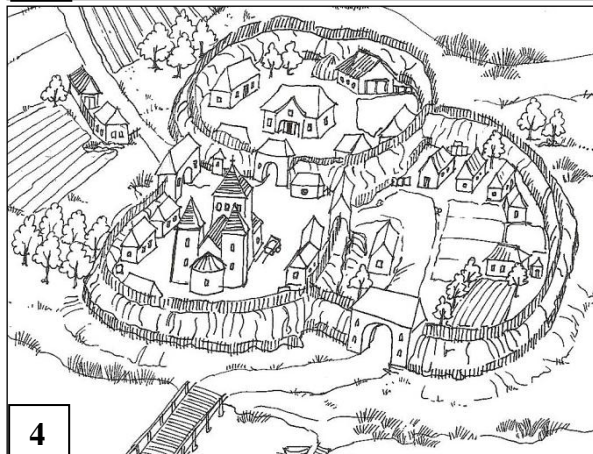
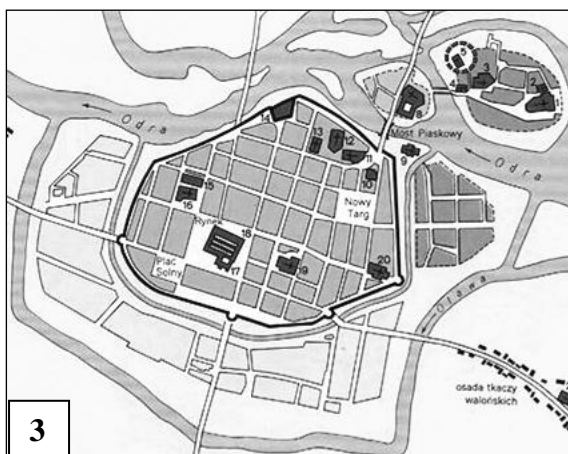
W XII wieku w Polsce rządził

- A. Mieszko II.
- B. Kazimierz Odnowiciel.
- C. Bolesław Śmiały.
- D. Władysław Herman.

Tekst i ilustracje do zadania 5.

Lokacja miast na prawie niemieckim w XIII–XIV w. była organizowana przez polskich książąt, możnowładców, biskupów i klasztory. Miasta charakteryzowały się prostokątnym rynkiem i ulicami, które przecinały się pod kątem prostym. Miasto otaczano fortyfikacjami – były to mury i wieże z cegły.

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993.

Źródło: [w:] L. Leciejewicz, *Słowianie zachodni. Z dziejów tworzenia się średniowiecznej Europy*, Wrocław 1989; http://www.zory.pl/container/MIASTO//O_mie%C5%9Bcie//historia//grodzory.jpg; *Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności*, PPWK Warszawa–Wrocław 1999.

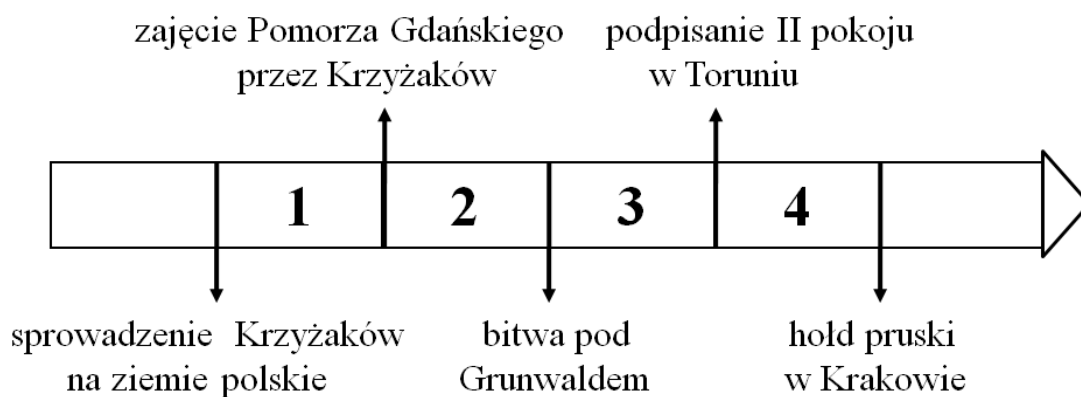
Zadanie 5. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst mówi o ilustracjach oznaczonych numerami

- A. 1 i 2.
- B. 2 i 3.
- C. 3 i 4.
- D. 1 i 4.

Taśma chronologiczna i mapa do zadania 6.

- ziemie należące do Królestwa Polskiego
- lenno Królestwa Polskiego

Na podstawie: A. Dybkowska, J. Żaryn, M. Żaryn, *Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności*, Warszawa 2007.

Zadanie 6. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Przedstawione na mapie Prusy Zakonne to państwo zakonu krzyżackiego w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Tekst do zadania 7.

Celem związku Polski z Litwą było połączenie sił przeciwko Krzyżakom. Po przyjęciu przez Litwę chrztu Krzyżacy już nie mieli powodu, aby napadać na Litwę.

Zadanie 7. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

W tekście opisane są przyczyny

- A. podpisania unii w Krewie.
- B. chrystianizacji ziem polskich.
- C. sprowadzenia Krzyżaków na ziemie polskie.
- D. wojen polsko-szwedzkich o Bałtyk.

Tekst do zadań 8. i 9.

Na walnym sejmie radomskim w 1505 r. król, senatorowie i posłowie zdecydowali, że od tego czasu nic nowego (*nihil novi*) nie będzie uchwalone bez wspólnej zgody senatorów i izby poselskiej. Była to tzw. konstytucja *Nihil novi*.

Zadanie 8. (0–1)

Zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Konstytucja <i>Nihil novi</i> zwiększyła władzę króla.	P	F
Zgoda izby poselskiej była potrzebna do uchwalenia prawa.	P	F

Zadanie 9. (0–1)

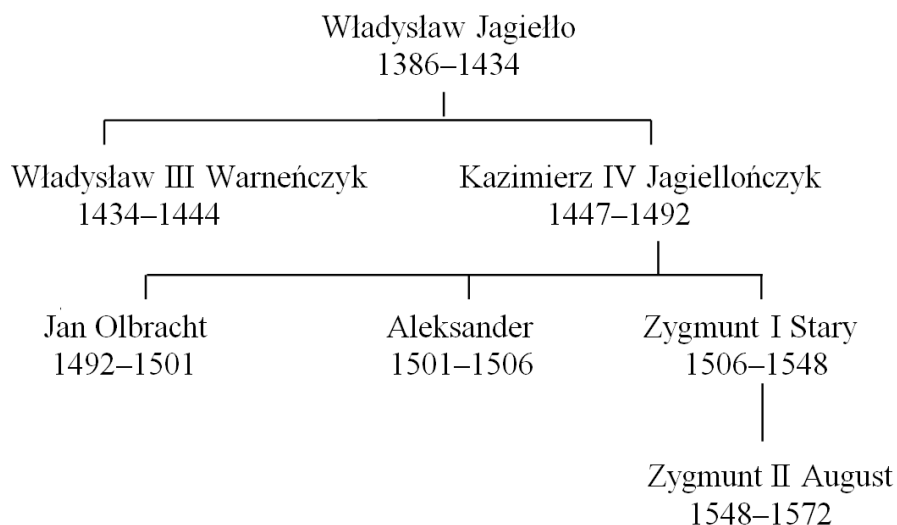
Zaznacz dobrą odpowiedź.

Konstytucja *Nihil novi* była uchwalona w czasie rządów dynastii

- A. Piastów.
- B. Andegawenów.
- C. Jagiellonów.
- D. Wazów.

Tablica genealogiczna do zadania 10.

Zadanie 10. (0-1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Reformacja rozpoczęła się w okresie kiedy w Polsce rządził

- A. Władysław Jagiełło.
- B. Kazimierz Jagiellończyk.
- C. Jan Olbracht.
- D. Zygmunt Stary.

Tekst do zadania 11.

W Rzeczypospolitej były kłótnie w sprawie religii chrześcijańskiej. W czasie pierwszej wolnej elekcji szlachta zdecydowała, że będzie pokój między ludźmi różnych religii.

Zadanie 11. (0-3)

Uzupełnij tekst. Wpisz obok każdego zdania dobrą literę.

11.1. Przedstawione w tekście porozumienie podpisano w _____.

- A. XIV w.
- B. XV w.
- C. XVI w.

11.2. Tekst mówi o tym, że szlachta otrzymała _____.

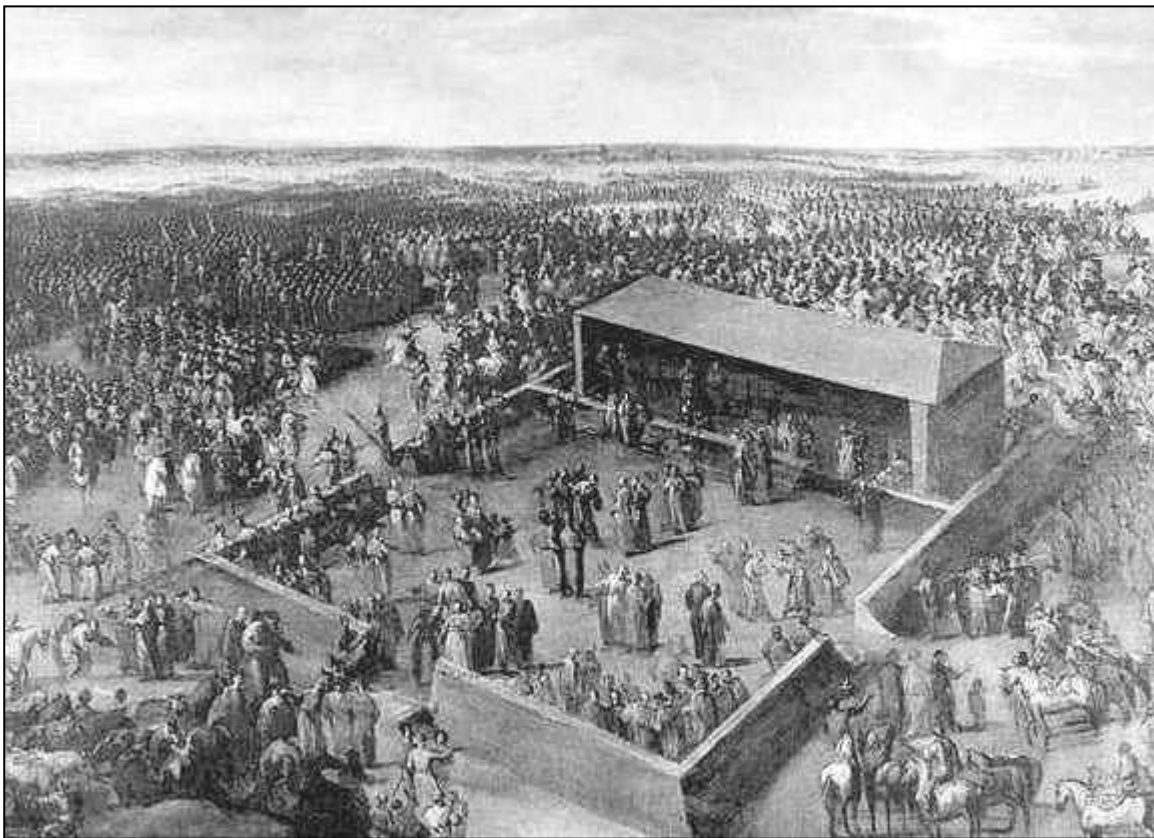
- A. przywileje ekonomiczne
- B. tolerancję religijną
- C. wzajemną pomoc

11.3. Tekst mówi o prawach charakterystycznych dla _____.

- A. monarchii patrymonialnej
- B. rządów absolutnych
- C. demokracji szlacheckiej

Tekst i ilustracja do zadania 12.

"Życzymy wszyscy mieć królem Henryka" – te słowa krzykali posłowie wybierając króla.

Źródło: Bernardo Bellotto [za:] www.warszawska-wola.strefa.pl

Zadanie 12. (0–1)

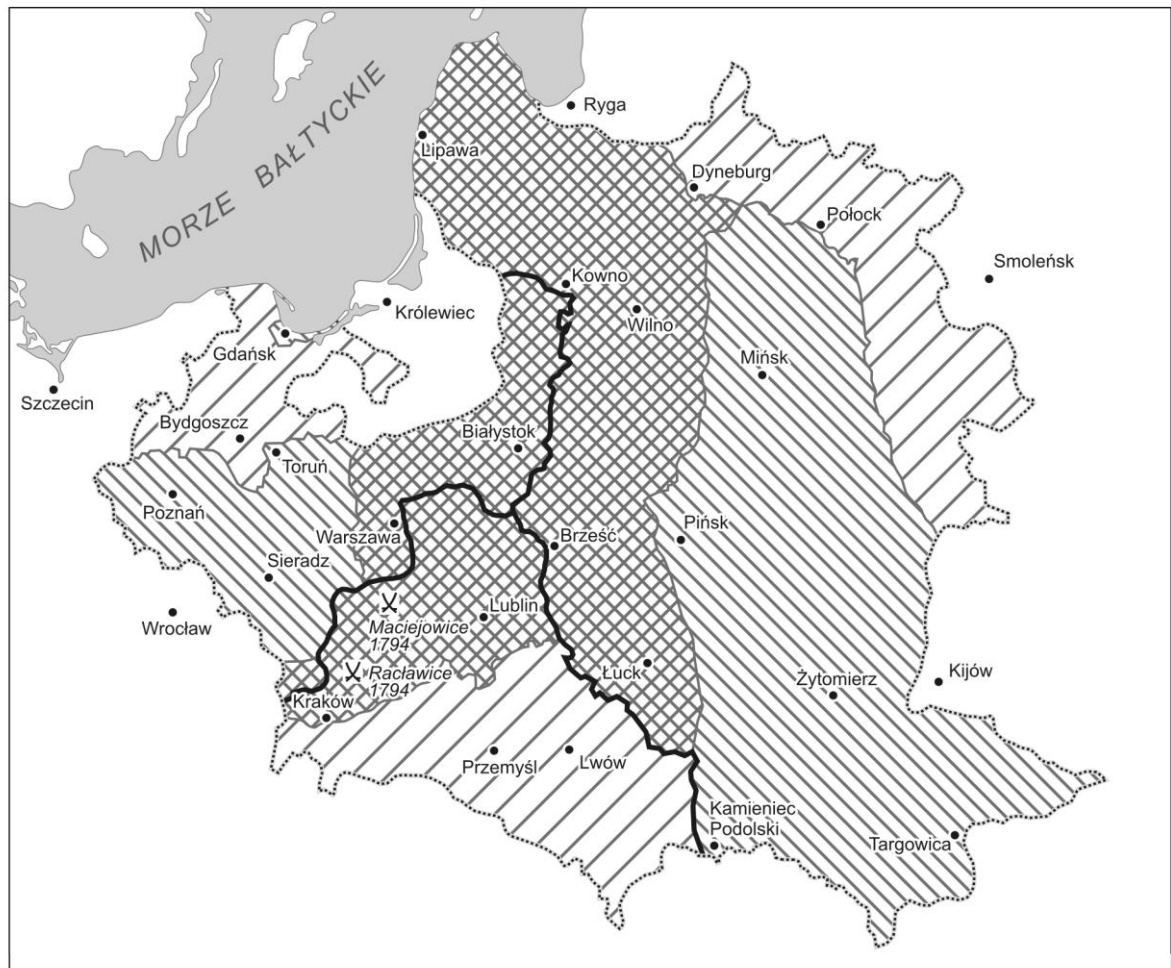
Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst i ilustracja mówią o

- A. rokoszu.
- B. wolnej elekcji.
- C. sejmiku ziemskim.
- D. pospolitym ruszeniu.

Mapa do zadań 13. i 14.

Rozbiory Rzeczypospolitej

- x bitwy
- ..... granica Rzeczypospolitej do 1772 r.
- ▨ ziemię przyłączone do Rosji, Austrii i Prus w 1772 r.
- ▧ ziemię przyłączone do Rosji i Prus w 1793 r.
- ▩ ziemię przyłączone do Rosji, Austrii i Prus w 1795 r.

Na podstawie: *Wielki atlas historyczny*, red. E. Olczak, J. Tazbir, Warszawa 2002.

Zadanie 13. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Szereg, w którym uporządkowano chronologicznie miasta Rzeczypospolitej przyłączone do Austrii, Prus, Rosji, to

- A. Warszawa → Lwów → Mińsk.
- B. Mińsk → Wilno → Bydgoszcz.
- C. Poznań → Bydgoszcz → Warszawa.
- D. Lwów → Poznań → Wilno.

Zadanie 14. (0–1)**Zaznacz dobrą odpowiedź.**

Bitwy przedstawione na mapie były w czasie powstania

- A. Chmielnickiego.
- B. kościuszkowskiego.
- C. listopadowego.
- D. styczniowego.

Tekst do zadania 15.

Po rządach króla Ludwika XVI Francja była republiką. Rządził m.in. Maksymilian Robespierre, który był jakobinem. W państwie był terror, wiele osób było aresztowanych i skazanych na śmierć bez wyroku sądu.

Zadanie 15. (0–1)**Zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.**

W okresie dyktatury jakobinów przestrzegano praw człowieka.	P	F
Przed republiką Francja była monarchią absolutną.	P	F

Ilustracja do zadania 16.

Źródło: <http://www.muzeumwp.pl/emwpaedia>

Zadanie 16. (0–1)

Zaznacz powstanie A albo B, którego dotyczy ilustracja. Zaznacz uzasadnienie wyboru 1 albo 2.

	Powstanie
A.	listopadowe
B.	styczniowe

	Uzasadnienie
1.	atak oddziału kosynierów
2.	walczący oddział armii polskiej

Tekst do zadania 17.

Po kongresie wiedeńskim Niemcy były podzielone na wiele państw. Jednym z tych państw były Prusy. Pod przewodnictwem Otto Bismarcka Prusy walczyły „żelazem i krwią” o to, aby Niemcy były znowu jednym państwem. Po zwycięstwie Otto Bismarck został kanclerzem (premierem) Niemiec.

Zadanie 17. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst mówi o

- A. zasadach kongresu wiedeńskiego.
- B. zjednoczeniu Niemiec.
- C. udziale Niemiec w walkach przeciw Napoleonowi I.
- D. zwycięstwie nad państwami ententy.

Zadanie 18. (0–3)

Uzupełnij tekst. Wpisz obok każdego zdania dobrą literę.

18.1. Wynalezienie maszyny parowej spowodowało szybkie zmiany gospodarcze i społeczne nazywane rewolucją _____.

- A. przemysłową
- B. kulturalną
- C. informatyczną

18.2. Jednym ze skutków tych zmian było zmniejszenie pracowników w _____.

- A. rolnictwie
- B. przemyśle
- C. szkolnictwie

18.3. Krajem, w którym w XIX w. był najbardziej rozwinięty przemysł była _____.

- A. Wielka Brytania
- B. Francja
- C. Hiszpania

Teksty do zadania 19.

1. Prezes Rządu Narodowego w okresie powstania listopadowego. Przywódca ugrupowania emigracyjnego zwanego Hotelem Lambert.
2. Dyktator powstania styczniowego. Aresztowany i zabity w Cytadeli Warszawskiej.
3. Historyk, prezes założonego w czasie powstania listopadowego Towarzystwa Patriotycznego. Na emigracji kierował Komitetem Narodowym Polskim, a następnie Młodą Polską.

Zadanie 19. (0–3)

Dopasuj do każdego tekstu postać. Zaznacz dobrą literę.

19.1.	Tekst 1.	A	B	C	D
19.2.	Tekst 2.	A	B	C	D
19.3.	Tekst 3.	A	B	C	D

- A. Adam Jerzy Czartoryski
- B. Joachim Lelewel
- C. Romuald Traugutt
- D. Tadeusz Kościuszko

Zadanie 20. (0–2)

Wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. Zaznacz dobrą literę.

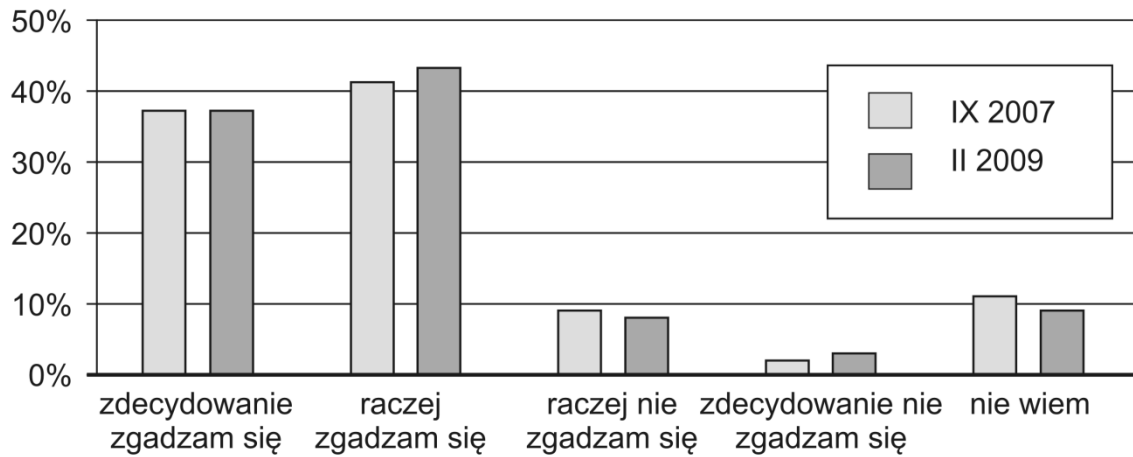
20.1.	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
20.2.	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. Przyłączenie się Rosji do I wojny światowej.
- B. Udział Rosji w III rozbiórce Polski.
- C. Zdobycie władzy przez bolszewików w Rosji.
- D. Zwycięstwo Rosji w powstaniu styczniowym.

Diagram do zadania 21.

Dziesięć lat w NATO

**Czy Pan(i) zgadza się na przynależność
Polski do NATO, czy jest przeciwny(a)?**

Na podstawie: Komunikat z badań CBOS. BS/38/2009.

Zadanie 21. (0–1)

Zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe. Zaznacz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	W lutym 2009 roku procent osób, które raczej zgadzały się na przynależność Polski do NATO był mniejszy niż we wrześniu 2007 roku.	P
2.	We wrześniu 2007 roku procent osób, które zdecydowanie nie zgadzały się na przynależność Polski do NATO był większy niż w lutym 2009 roku.	P
3.	W lutym 2009 roku procent osób, które zdecydowanie zgadzały się na przynależność Polski do NATO był taki sam, jak we wrześniu 2007 roku.	P

Ilustracje do zadania 22.

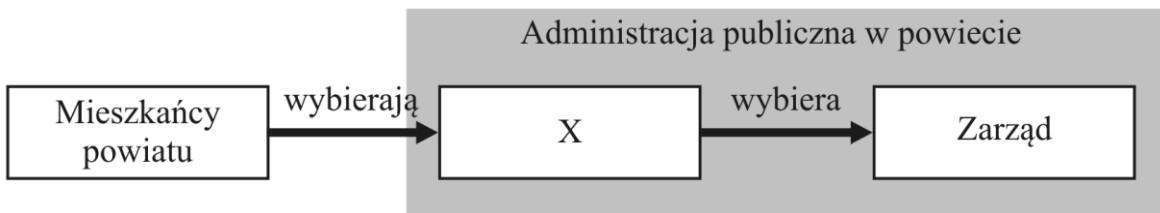
Źródła: <http://www.17nt.wosp.preview.jpg>
[http://www.x.garnek.pl/ga4414/\(...\)/11_listopada_2011_krakow.jpg](http://www.x.garnek.pl/ga4414/(...)/11_listopada_2011_krakow.jpg)
<http://www.17nt.rm24.pl>
<http://www.17nt.fakty.interia.pl>

Zadanie 22. (0–1)
Zaznacz dobrą odpowiedź.

Jedną z form demokracji bezpośredniej przedstawiono na ilustracji oznaczonej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Schemat do zadania 23.

Zadanie 23. (0–1)

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Literą X oznaczono na schemacie

- A. burmistrza.
- B. starostę.
- C. sejmik.
- D. radę.

Zadanie 24. (0–3)

Dopasuj do każdego zdania w tabeli ministerstwo. Zaznacz dobrą literę.

24.1.	Pomaganie osobom niepełnosprawnym w zdobyciu pracy.	A	B	C	D
24.2.	Dbanie o bezpieczeństwo i porządek publiczny.	A	B	C	D
24.3.	Pomaganie obywatelom polskim, którzy są za granicą.	A	B	C	D

- A. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- B. Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- C. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
- D. Ministerstwo Obrony Narodowej

Brudnopis

Dotted lines for writing.